

Fængselsbetjente, buschauffører, kokke og universitetsansatte har i en sen alder debuteret som soulmusikere med stor succes. Ingen andre musikalske genrer har så modne debutanter, muligvis fordi der synges om livets op- og nedture samt den ballast, de på godt og ondt har tilegnet sig. Kulturmagasinet har talt med amerikanske Diunna Greenleaf og Charles Bradley, der albumdebuterede som henholdsvis 46- og 62-årig

Sydstaternes sorte sjæl lever

Enhver, der oplevede Diunna Greenleaf på scenen til den sidste omgang Odense Internationale Bluesdage i november 2012, vil medgive, at hendes optræden var noget helt særligt. Da den kraftige kvinde satte gang i en musikalsk odysse, var det bare om at holde fast og nyde rejsen gennem sydstaterne, hvor soul, blues og gospel smelter sammen til en unik blanding af rytmer og stemninger.

Diunna Greenleaf fik sin musikalske opvækst i et afroamerikansk baptist-miljø i Houston, Texas, hvor gospel-musikken fyldte meget i hendes barndomshjem og den lokale kirke.

- I min barndom var der ikke noget tv, vi underholdt hinanden ved at synge. Når der var familiefest, dystede vi altid mod hinanden. Vi kaldte det "familie-talent-show", og jeg kan garantere dig for, at alle medlemmer i min familie har imponerende sangstemmer, siger Diunna Greenleaf.

Dygtig som barn

Hun fandt som barn ud af, at mens de andre sang godt, havde hun lige den større

rytmisk

Diunna Greenleaf er vokset op i et baptist-miljø i Texas, hvor gospelmusikken har præget hele hendes liv. Hun holder stædigt fast i sin families historie og sørger for, at yngre familiemedlemmer får et indblik i deres forfædres barske liv

vokale dybde og flair, der fik folk til at spidse ører en ekstra gang.

- Når man optræder foran sin familie, ønsker man af hele hjertet at vise, at alle rådene som ens onkler, tanter og bedsteforældre har givet gennem årene, bærer frugt. Jeg brugte hele min barn- og ungdom på at synge i kirke- og ungdomskor, hvilket træ-nede min stemme rigtig meget. Jeg var ret dygtig allerede som barn, husker Diunna Greenleaf.

Forfærdelige historier

Gospelmusikken fortæller lige som soul- og bluesmusikken historier. Ofte fra et spirituelt udgangspunkt, hvilket falder naturligt i forlængelse

Blank, Texas, og selv om slaveriet var ophørt, kunne hun fortælle de mest forfærdelige historier om, hvordan sorte blev tværet, hængt og ydmyget, fordi de ikke måtte bruge de samme toiletter, busser eller hoteller som hvide, gyser Diunna Greenleaf.

Hun sad stuvet sammen med sine fætre og kusiner, når bedstemoren fortalte historier fra sit lange, begivenhedsrige liv. Ofte græd bedstemoren, når minderne blev for overvældende.

- Mine forældres holdning var, at når vi var gamle nok til at stille spørgsmål, var vi også gamle nok til at få et ærligt svar. Derfor var hendes historier ucensurerede og meget barske, siger Diunna Greenleaf, der bliver helt rørt ved tanken om bedstemorens død i 1985 som 105-årig.

Hele familien var samlet på hospitalet, da Herren besluttede sig for at hente hende hjem til flokken.

- Når jeg siger hele familien, mener jeg samtlige børn, børnebørn, oldebørn og alt derimellem. Alle oldebørnene lå i sengen med bedstemor på hendes dødsleje. Det var et uforglemmeligt syn. En sy-

Diunna Greenleaf gav en femstjernet koncert på Posten i november 2012 og lovede allerede dengang, at hun snart vendte tilbage. Foto: Peter Leth-Larsen

blå bog

Diunna Greenleaf

- **Født** i 1958 i Houston, Texas
- **Arbejdede i mange år** som rådgiver på universiteter, indtil en velgørenhedskoncert med hende blev distribueret ulovligt for ni år siden. Det fik hende til at udgive sit debutalbum "Crazy But Live In Houston" i 2004
- **I 2012 udkom opfølgeren** "Cotton Field To Coffee House", der har fået fornemme anmeldelser i blues- og soulmagasiner i både USA og Europa
- **Hun var udvekslingsstudent** i 1975 Kværndrup og genfandt sin værtsfamilie i forbindelse med Odense Internationale Bluesdage i 2012. Det er en af grundene til, at hun allerede kan opleves på Fyn igen med sit band Blue Mercy
- **Hendes musik** er inspireret af Koko Taylor, Aretha Franklin og Rosetta Thorpe, men hun blander gospel, soul og blues på sin helt egen måde

www.diunna.com

Da Diunna var ung, dyrkede hun atletik på højt niveau. Det gør hun ikke længere. "I dag er jeg bygget til komfort - ikke fart", udtalte hun til fotografen.

Foto: Peter Leth-Larsen

geplejerske sagde til mig, at vi var lige i overkanten af mennesker på stuen, men i min familie lader vi ingen ligge og dø alene. Så jeg sendte hende et blik, der ikke kunne misforstås, fortæller Diunna Greenleaf.

Og når man ser hendes bestemte blik, forstår man, hvorfor familien fik lov at blive til "grannys" sidste åndedrag.

De sortes frihedsdag

Hun har på eget initiativ studeret afroamerikansk historie og giver gladeligt et mindre foredrag, der ikke direkte handler om hendes musik. I hendes hjemstat Texas lukkede man grænserne, da borgerkrigen sluttede i 1864. På den måde gik der næsten halvandet år, før slaverne fandt ud af, at de reelt var frie.

- De fortsatte med at knokle i bomuldsmarkerne 18 måneder uden at ane noget. Først, da forbundsregeringens soldater ankom til Galveston og spredte budskabet, gik sandheden op for dem. Det er derfor, sorte texanere har den særlige helligdag "Juneteenth", da soldaterne

landede 19. juni 1865. Mens de fleste amerikanere fejrer 4. juli som frihedsdag, gør mange sorte i hele USA det to uger inden, forklarer Diunna Greenleaf, der er rystet over, hvor lidt den afroamerikanske historie fylder i amerikanske skoler.

Det gør hende endnu mere passioneret og motiveret, når hun giver sin slægtshistorie videre til de yngste familiedlemmer. Lige som hun lærer dem at bage og tilberede mad som i gamle dage, hvor mange sorte boede i simple træhytter med åbent ildsted.

- De unge tror jo ikke deres egne øjne, når jeg viser dem, hvilke vilkår bedstemor og til dels min mor havde, når de skulle brodføde et stort kuld unger. Men jeg skal nok minde dem om, hvor de stammer fra, siger Diunna Greenleaf determineret.

Diunna Greenleaf, Posten, Odense, søndag 28. april

Af Simon Staun
sim@fyens.dk

Musikstil som opstod i 1950'erne blandt USA's afroamerikanske befolkning. Genren er musikalsk inspireret af gospelmusikkens sangstil og den daværende rhythm'n'blues. Men modsat gospel er soulmusikken ikke religiøst funderet.

Tekstemnerne er ofte kærlighed, sex og parforholdets kvaler. Soulmusikkens gennembrud kom sidst i 1950'erne med sangere som Ray Charles, Sam Cooke og Otis Redding. Musikstilen fik en stor opblomstring først i 1960'erne gennem udgivelser på pladeselskaberne Motown, Stax/Volt og Atlantic

Soulmusikken udviklede sig videre i 1970'erne, hvor der i takt med en øget politisk bevidsthed kom politiske emner ind i soulmusikkens tekstunivers

Soulmusikkens indflydelse på nyere populærmusik i den vestlige verden er enorm. Den har affødt nye genrer som funk, disco og rap/hiphop. I dag kaldes den populærmusik, som viderefører soul, ofte for r'n'b, men lighederne med den oprindelige rhythm'n'blues er ikke længere så tydelige.

Det seneste årti har budt på en bølge af soul med klare referencer til 1960'erne, der har fået titlen neo-soul. Dens eksponenter er blandt andet Amy Winehouse, Adele, Duffy, Angie Stone, Raphael Saadiq og D'Angelo.

wikipedia, allmusic.com og www.soulmusic.com

Bradley synger tårerne frem

Det er fredag eftermiddag på Roskilde Festival i 2011. Skyerne hænger tunge og regnfylde over Odeon-teltet, hvor der ikke kan skovles flere publikummere ind. På scenen står Charles Bradley - årets eneste fuldblods soul-navn - og han har ikke bare publikum i sin hule hånd.

Han slynger dem rundt i en emotionel rutsjebanetur, der tvinger tårerne frem hos både forlegne teenagepiger og langskæggede mænd. Den storsvedende og altopofrende soulsanger hopper efter sidste nummer ned fra scenen og spurter tudbrølede rundt og krammer samtlige publikummere foran scenen. Et af den slags øjeblikke, man aldrig glemmer. Hverken som tilskuer eller artist.

- Det var en meget stemningsfuld koncert, hvor jeg blev grebet af øjeblikket. Jeg elsker mit publikum, og derfor er det godt at lade dem vide, at jeg er helt nede på jorden og blot et simpelt menneske som dem. Jeg nærer et stort ønske om at gengælde deres kærlighed, uden den ville jeg aldrig have stået på scenen og sunget for dem. Jeg ved også, at flere af dem

rytmisk

Soulsangeren Charles Bradley har levet et hårdt liv. Han har været hjemløs, flakket rundt i det meste af USA og set sin elskede storebror blive dræbt i Brooklyn. Soulmusikken har holdt ham oppe - og ved et tilfælde blev den hans levevej som 62-årig

har gået gennem hårde tider i deres liv, så når jeg optræder, agter jeg at gå gennem ild og vand for dem, fortæller Charles Bradley med en hæs stemme, der lyder, som var stemmebåndene dyppt i rasp.

Broren blev dræbt
Hans liv begyndte i Gainesville, Florida, i 1948, hvor han voksede op hos sin mormor.

Hans mor havde forladt ham og tiggede først otte år senere om at få ham tilbage. Derefter flyttede Charles Bradley til Brooklyn i New York, hvor han som teenager løb hjemmefra og efterfølgende levede flere år på gaden.

Det meste af hans voksenliv har været præget af op- og nedture. Han var selv tæt på at dø af penicillin-forgiftning, men den værste oplevelse fik han i slutningen af 1990'erne, da hans elskede bror blev skudt i hovedet og dræbt i sit hjem af indbrudstyve. Det tab knækkede Charles Bradley som en blyant.

- Han var ikke bare min storebror. Han var min bedste ven og min far. Min rollemodel. Det var ham, der gennem alle årene troede på, at jeg nok skulle slå igennem som sanger, selv om jeg i lange perioder stort set ikke sang eller optrådte sporadisk i coverbands. Han opfordrede mig igen og igen til at fort-

sætte og skabe mig et navn med min egen musik. Hvis han havde set mig på scenen den dag i Roskilde, ville han have smilet stolt, forsikrer Charles Bradley.

Nu lever han drømmen
Hans aktuelle album hedder "Victim of Love". Hver eneste strofe handler om ham selv.

- Som på mit første album fra 2011 handler samtlige sange om mit livs sværeste perioder. Hvordan jeg gentagne gange er blevet misbrugt og såret og alligevel aldrig er forfaldet til at blive uærlig, ondsindet eller hævngerrig. Jeg har gennemgået ufattelig meget smerte på det emotionelle plan gennem livet, men jeg elsker stadig alle dem, der har forvoldt mig den, konstaterer Charles Bradley.

Titlen på hans første album "No Time For Dreaming" refererer til hans fokus på at klare skærene fra dag til dag og beholde sine skiftende job. I en årrække havde han sjældent overskud til at sætte sig ned og drømme om, hvad morgendagen gerne måtte bringe.

Charles Bradley er taknemmelig for, at han i så sen en alder fik lov at udleve det liv, han har drømt om, siden han som 14-årig oplevede James Brown på The Apollo Theatre i Harlem i 1962.
PR-foto:

blå bog

Charles Bradley

► **Født i 1948** i Gainesville, Florida, hvor han boede hos sin mormor. Flyttede som otteårig tilbage til sin mor i Brooklyn, New York

► **Han arbejdede** i mange år som kok, men har gennem sit liv haft mange forskellige job, inden han som 63-årig sprang ud som professionel musiker

► **Han er blevet kaldt** "The Screaming Eagle of Soul"

► **Da han optrådte** med "Black Velvet," der spillede James Brown-coversange, blev han opdaget af Gabriel Roth, medstifter af pladeselskabet Daptone Records

► **Bradleys debutalbum** "No Time For Dreaming" udkom i 2011. Hans andet album "Victim of Love" udkommer 2. april

www.thecharlesbradley.com

I de perioder, hvor han har haft bedst styr på sit liv, har han sunget i James Brown coverbandet "Black Velvet". Det var derigennem, at en agent opdagede hans særegne vokal og talentet for at slås som en hårdhudet bokser på scenen. Og tilbød ham at indspille et album. Pludselig turde Charles Bradley drømme igen.

- Jeg kan stadig have svært ved at kapere, at jeg lever min drøm ud lige nu. Gennem mange år lå jeg i min seng og drømte om, at jeg en dag ville stå på scenen med mine egne sange. Jeg kan knap beskrivelse den følelse, det giver mig. Det er meget overvældende, siger Charles Bradley.

Sangene får sjæl

For første gang i mange år tør han sige sin uforbeholdne mening, når han bliver stillet spørgsmål. Sådan har det ikke altid forholdt sig.

- I flere perioder var det ekstremt vigtigt for mig at holde mine meninger for mig selv. Jeg havde en husleje og regninger, der skulle betales, derfor turde jeg ikke risikere at miste mit job ved at være for åbenmundet eller kritisk.

Jeg måtte holde min mund lukket for enhver pris, da udfaldet af uheldige ord på det forkerte tidspunkt kunne hjemsoge mig flere år efter, forklarer Charles Bradley.

Måske er det de mange års holden mund og opsparede frustrationer, der nu bliver skreget ud i musikken.

- I mange år sang jeg James Brown, hvor det ikke gjorde ondt langt ned i maven, fordi det var en anden mands ord og tanker. Når jeg synger Charles Bradley, gør det ondt langt ind i hjertet. Jeg ved, at hvert eneste ord er sandt, og jeg giver alt, jeg har i mig i hver eneste sang. James Brown har givet mig et funky beat, men det er mit liv som Charles Bradley, der giver mine sange sjæl, fortæller sangeren og begynder at remse sange op, der betyder noget specielt for ham.

- "Victim of Love" rammer mig hver gang som en knytnæve. "Confusion", oh boy ... Jeg elsker det nummer. "I'm Crying My Last Tear" - waaauw! Når jeg synger de sange, giver det mig samme fornemmelse, som når man

● ● ● fortsættes næste side

» Mange moderne kunstnere låner med arme og ben fra soulmusikken fra 1960'erne og 1970'erne. Hvis man ser på de forskellige elementer i populær musik i dag, kan næsten samtlige påvirkninger spores

direkte tilbage til soulmusikken. Computere kan få det til at lyde vanvittigt moderne, men der ændrer ikke ved, at essensen af det stammer fra en anden tid. En æra jeg stadig hylder. Charles Bradley

Bradley synger tårerne frem

fortsat fra foregående side

læser en bog, hvor man konstant danner billeder for sit indre øje. Jeg genoplever episoder fra mit liv på scenen, hvilket publikum tydeligt mærker, konstaterer Charles Bradley.

Et symbol for sorte

At slå igennem som 62-årig sker nærmest kun inden for soulmusikken. Hvorfor har Charles Bradley svært ved at forklare.

- Det er et rigtig godt spørgsmål, hvorfor så mange soulmusikere først får deres gennembrud i en sen alder. Jeg har svært ved at svare for andre, men i mit tilfælde handler det meget om, at jeg har været for ydmyg. At jeg har ladet mig udnytte og ikke troet på, at jeg havde det, der skulle til for at stå på egne ben som sanger. Det tror jeg på i dag, siger Charles Bradley.

Første gang, han for alvor mærkede soulmusikens kraft, var i 1962 på New Yorks

legendariske The Apollo Theatre i bydelen Harlem.

- Harlem er en sort bydel, og Apollo er et af de absolut stærkeste symboler på de sorte håb. At gå gennem døren til det sted er helt ubeskriveligt, og for de sorte handler det om, at man kunne sikre sig et bedre liv, hvis man gik ind på den scene og sparkede benene væk under publikum. Lige siden slavetiden i USA har de sorte drømt om et bedre liv, og Apollo var et af de steder, hvor man fik en gylden mulighed for at sige farvel til fattigdom, ghettoer og håbløshed. James Brown var en af dem, der lykkedes for, og det var ham, jeg hørte til min allerførste koncert. Jeg glemmer det aldrig nogensinde, siger Charles Bradley begejstret.

Han har selv optrådt på Apollo Theatre, og selv om Roskilde står stærkt i erindringen, kommer det ikke i nærheden af den koncert. - Apollo har været stedet,

hvor en lang række sorte artister har defineret og fundet deres identitet som kunstnere. Hvis man er god på Apollo, er man god alle steder, siger Charles Bradley.

Soul er destilleret smerte
Efter at have lyttet til og sunget soul gennem 50 år, er han ikke i tvivl om, hvad der adskiller soul fra andre genrer

som pop og rock: Smerten. - Soul er mere smertefuld end nogen anden genre. Den handler om skuffelse, nederlag, misbrug og ulykkelig kærlighed. Og om at tro på det gode i livet til trods for alle disse negative elementer, forklarer Charles Bradley.

At skrive sangtekster om svære emner kan være en provelse. Sangen "Heart-

aches and Pain" fra debutalbummet var en næsten uoverkommelig opgave.

- Jeg kæmpede og kæmpede med den sang, og i lang tid overvejede jeg helt at droppe den. Men på turné i Europa tog jeg den alligevel med på setlisten, og muligvis ramte den publikum, men den slog mig nærmest omkuld. Der var pludselig nogle smerte-

Ingen, der oplevede Charles Bradley på Roskilde Festival i 2011, glemmer det nogensinde. Charles Bradley krammede ekstatiske hunderedvis af tilskuere, der også fik hans oprigtige tårer med som minde. Foto: Polfoto

fulde erindringer, der stod som hugget i granit. Det var en forløsning, husker Charles Bradley.

Han indrømmer gerne, at han ofte græder over sine sange. Eller reaktionen på dem. Men hvornår han sidst har grædt på grund af andet end musik, vil han ikke fortælle over telefon.

- Åh Simon, der er så mange årsager til, at jeg græder. Mange af tingene er for bevægende at snakke om, og det går slet ikke over telefon. Men en dag når vi mødes og sidder over for hinanden, skal jeg nok fortælle dig nogle sande historier, som vil påvirke dig lige så meget som mig, lover Charles Bradley.

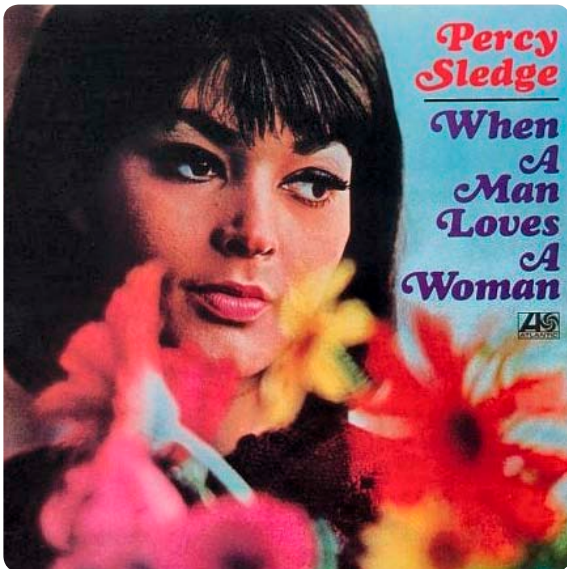

Af Simon Staun
sim@fyens.dk

10 soul-plader du skal eje

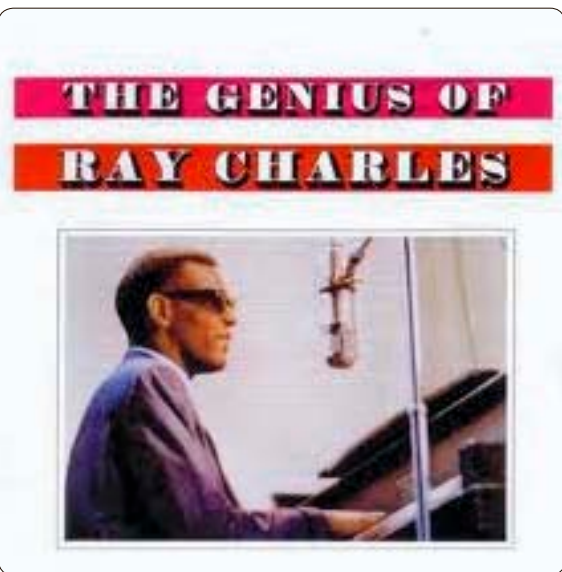
Jackie Wilson: "Jackie Sings The Blues", 1960

Percy Sledge: "When a Man Loves a Woman", 1966

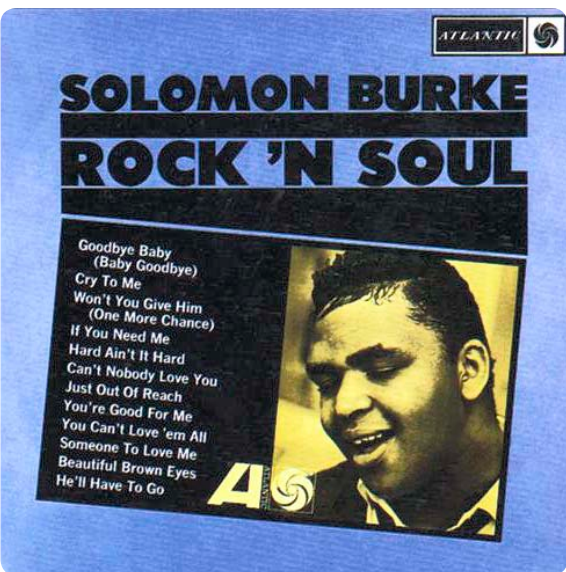

Sam & Dave: "Double Dynamite", 1966

Ray Charles: "The Genius Of Ray Charles", 1959

Per Ellegaard fra Moby Disc i Odense giver sine 10 bud på soul-plader, der burde findes i ethvert hjem

Solomon Burke: "Rock 'n Soul", 1964

J.L. Productions præsenterer i samarbejde med TOF

EN MAND OG HANS MUSIK FORTOLKET AF

JESPER LUNDGAARD

8-MANDS ORKESTER OG KOR
ALLE DE STØRSTE HITS OG BEDSTE ANECDOTER.

BLUE SUEDE SHOES / LOVE ME TENDER
THAT'S A SIGHT / MAMA / DRIVING LOVE
CAN'T HELP FALLING IN LOVE / MY WAY
IN THE GRETTO / ALL SHOOK UP / HOUND DOG
YOU'VE LOST THAT LOVING FEELING HIFI

Elvis

Fredag den 19. april 2013 kl. 19.30
Magasinet, Odense
Billetsalg: 66 14 01 10 www.danbillet.dk

NYT FOREDRAG MED LISBETH G. PETERSEN

kost motion søvn hvile nærvær begejstring arbejds glæde humor sex stjernetimer

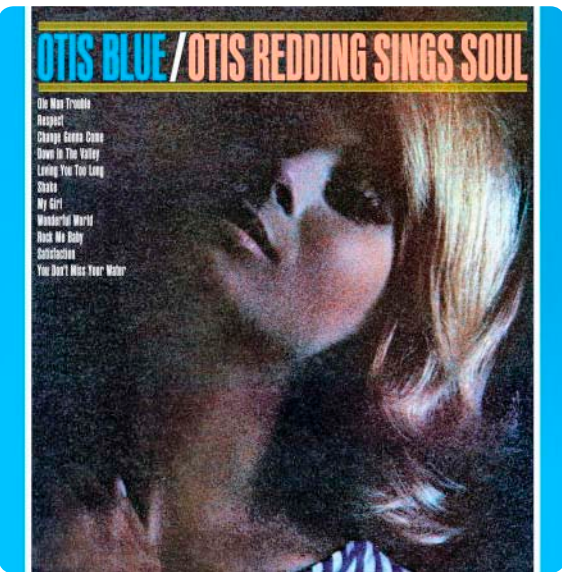
Mød op til en humoristisk aften, hvor du på en helt ny måde får formidlet sundhed og trivsel til virksomheden, din familie og dig selv!

KNAEK KODEN - til mere energi

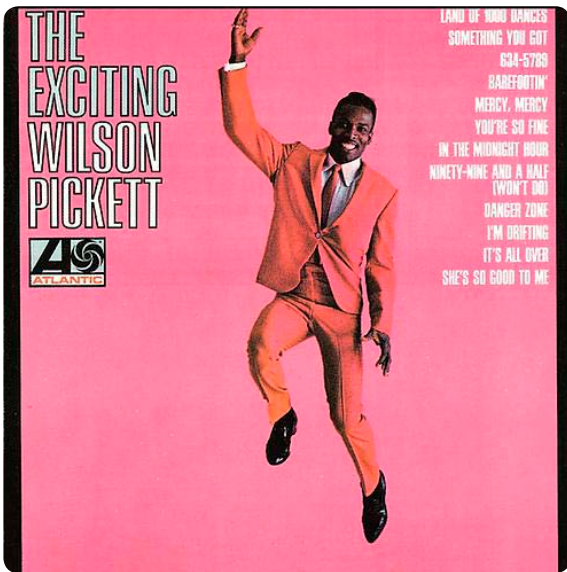
Magasinet Odense
Tirsdag d. 16. april 2013
kl. 19.00 - 21.45

Pris Kr. 250,- inkl. gebyr
Køb billetter på billetnet.dk

lpg-consult.com

Otis Redding: "Otis Blue", 1965

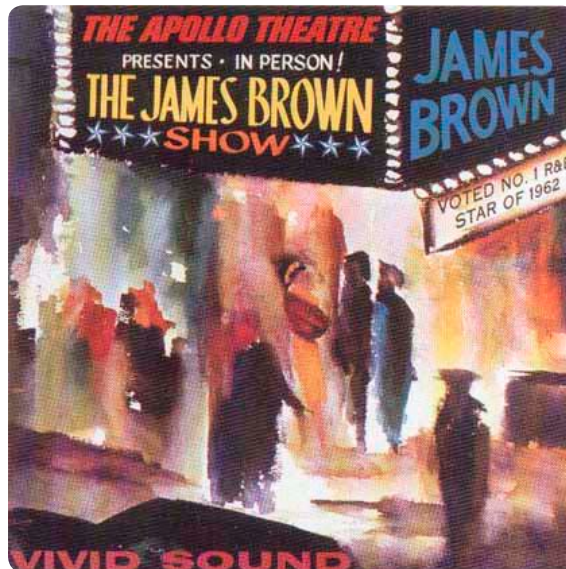
Wilson Pickett: "The Exciting Wilson Pickett", 1966

» Soul er ifølge min mening sange om meget personlige oplevelser, sunget af sangere med utroligt dybfølte stemmer. Andre udløbere af soul, som for eksempel Motown, bliver mere baseret på at skabe kunstnere og bands som Diana Ross & The Supremes og Jacksons 5. Det her er 10 plader, jeg på det varmeste kan anbefale.

Per Ellegaard

Aretha Franklin: "I Never Loved a Man The Way I Love You", 1967

James Brown: "Live At The Apollo", 1962